

О. Г. Катрич – викладач китайської мови,
асистент кафедри іноземних мов та перекладу
факультету міжнародних відносин ВНУ імені
Лесі Українки

С. М. Кулик – кандидат політичних наук,
доцент кафедри міжнародних відносин і
регіональних студій ВНУ імені Лесі Українки

Особливості функціонування міністерства спорту в КНР

1952 р. у Китайській Народній Республіці створено Центральну комісію зі спорту при народній владі. 1954 р. її перейменували у Спортивний комітет КНР. Із 1998 р. його назва – Головна державна адміністрація спорту [1]. Цю установу підпорядковано Державній Раді КНР і вона відповідає за розвиток спорту у материковому Китаї. Адміністрація також керує Китайською спортивною федерацією та Олімпійським комітетом КНР, а т. зв. «міністр спорту» одночасно є

© Катрич О. Г., Кулик С. М., 2023

головою Олімпійського комітету. Із метою підготовки до проведення Олімпійських Ігор влада Піднебесної створює окремі групи і комітети, що підпорядковані Головній державній адміністрації спорту. При цьому ніяких реорганізацій у структурі міністерства не відбувається.

Головна державна адміністрація спорту складається з таких департаментів: Генеральний офіс; департамент «Спорт для всіх»; відділ змагань і тренувань; відділ фінансів; відділ політики та регулювання; відділ кадрів; відділ зовнішніх зв'язків; відділ науки і освіти; відділ преси та реклами; партійний комітет; Наглядове бюро; бюро кадрів у відставці [2].

Адміністрація відповідає за такі напрями роботи:

- створення національної спортивної бази;
- забезпечення розвитку спортивної галузі і сприяння розвитку спорту у сільській місцевості;
- сприяння фізичній активності та участі у фізичних вправах у школах, регіональних та місцевих громадах;
- організація спортивних змагань на національному рівні;
- контроль і протидія вживання допінгу та порушень принципів чесної боротьби;
- зв'язки та співпраця у сфері спорту із Гонконгом, Макао та Китайським Тайбеєм;
- організація міжнародних спортивних заходів у КНР;
- підтримка та фінансування досліджень у галузі спорту;
- реалізація нормативних актів, що регулюють спортивну індустрію [3].

Структура офіційного сайту Головної державної адміністрації спорту охоплює такі розділи: головна сторінка; структура управління; публічна інформація (інформація про законодавчі акти та державні ініціативи); інформація (новини зі сфери спорту); довідкова інформація (статистика, аналітичні дані); зворотній зв'язок (можливість залишити свої коментарі).

На офіційному сайті Головної державної адміністрації спорту (*sport.gov.cn*) окреслені такі завдання:

1. Вивчення стратегії розвитку спорту, координація регіонального розвитку спорту, сприяння створенню диверсифікованої системи спортивних послуг, а також просування спортивних державних послуг та реформа спортивної системи.

2. Формування планів та політики розвитку спорту, розробка відповідних законів і нормативних актів та контроль за їх виконанням.

3. Складання загального плану розвитку масового спорту, відповідальність за реалізацію національної програми, контроль за виконанням національних стандартів фізичних вправ, сприяння створенню національних робочих груп із моніторингу фізичного стану та суспільного керівництва спортом, керівництво створенням громадських спортивних споруд, а також нагляд та управління громадськими спортивними спорудами.

4. Складати загальні плани розвитку змагальних видів спорту, організувати спортивні заходи, керувати і координувати спортивні тренування та спортивні змагання, керувати формуванням спортивних команд, координувати роботу із соціального забезпечення спортсменів.

5. Складати загальні плани розвитку дитячо-юнацького спорту, спрямовувати та просувати дитячо-юнацьку спортивну роботу.

6. Розробляти плани та політику розвитку спортивної індустрії, стандартизувати управління спортивними послугами, просувати стандартизацію спорту та нести відповідальність за управління випуском спортивних лотерей.

7. Спрямовувати та керувати роботою, пов'язаною зі спортом, міжнародними відносинами, організувати та здійснювати міжнародні спортивні обміни та співробітництво з Гонконгом, Макао та Тайванем.

8. Організувати та проводити великі науково-технічні дослідження, технічні винаходи та популяризувати досягнення у галузі спорту.

9. Відповідати за організацію, координацію та контроль анти-допінгової роботи у спорті.

10. Виконувати інші завдання, поставлені Державною радою КНР [4].

Чинний директор та партійний секретар установи – Гао Чжидань. Його заступник (заступник директора і заступник секретаря групи партійного керівництва) – Ван Руйлянь. Інші заступники (члени партії) – це Лі Інчуань, Ду Чжаокай, Лю Гоюн і Чжоу Цзиньцян. Сі Хуа – керівник групи перевірки та нагляду за дисципліною в Головній державній адміністрації спорту, член партійної групи. Гао Чжидань після закінчення Пекінського спортивного університету увійшов до штату працівників Державної адміністрації. У червні 2016 р. його

призначили на посаду заступника директора Державної адміністрації зі спорту. Із 14 липня 2021 р. він обіймав посаду заступника голови китайської спортивної делегації на Олімпійських Іграх у Токіо. Директором Головної державної адміністрації спорту Гао Чжиданя призначили 29 липня 2022 р. Із 07 вересня він також очолює Олімпійський комітет КНР [5].

Його попередник Гоу Чжунвень, який також очолював ОК КНР, залишив свій пост по досягненні пенсійного віку (65 років). До цього він обіймав посади президента Китайського науково-дослідного інституту розвитку електронної інформаційної промисловості (2000–2002 рр.), заступника міністра інформаційної промисловості (2002–2008 рр.), був мером Пекінського муніципалітету (2008–2013 рр.), заступником секретаря столичного державного комітету Комуністичної партії Китаю (2016 р.). Таким чином, міністрами спорту є досвідчені управлінці, що свідчить про важливість цієї сфери у внутрішній і зовнішній політиці КНР.

Міністерство спорту жорстко контролює поведінку спортсменів. Наприкінці 2021 р. воно видало постанову про те, що футболісти, які грають у національній збірній Китаю, повинні «звести будь-які існуючі на тілі татуювання». Їм також «суворо заборонили робити нові татуювання». У заяві міністерства зазначено, що до юнацьких збірних Китаю до 20 років «суворо заборонено» викликати гравців, котрі мають татуювання. У КНР традиційно неприйнятно ставляться до «чорнила на тілі», але татуювання стає дедалі популярнішим серед молоді, навіть якщо влада висловлює своє незадоволення щодо цього. Останніми роками футбол у Китаї опинився у центрі уваги під прагненням Комуністичної партії КНР до чистоти. Раніше, у 2018 р., Китайська футбольна асоціація наказала гравцям національної збірної прикривати татуювання на своєму тілі довгими рукавами або пов'язками і відправила молодих футболістів у військові табори для навчання та набуття «освіти думок» у марксистському стилі. Це викликало скарги вболівальників на те, що партія більше думає про політику, ніж про спорт [6]. Нові вимоги уряду Китаю спрямовані на те, щоб футболісти були «хорошим взірцем» для суспільства.

Отже, основу організаційного механізму управління фізичною культурою і спортом становить діяльність центрального органу управління галуззю – Головної державної адміністрації спорту КНР.

Незважаючи на зміну назви, проведення реформ, цей державний орган управління фізичною культурою і спортом стабільно функціонує у статусі міністерства, реалізуючи на сучасному етапі дві найважливіші функції – керівництва та контролю. Публічне адміністрування сферою спорту у Китаї має трирівневу структуру, представлену центральним виконавчим органом, виконавчими органами в межах адміністративних областей і місцевими органами виконавчої влади. Ті, зі свого боку, здійснюють заходи щодо розвитку спорту із врахуванням національних традицій, умов і можливостей конкретного регіону. Громадські організації та професійні спілки разом із державою створюють усі необхідні умови для залучення до занять спортом інвалідів, людей, які мають обмежені можливості здоров'я [7]. Громадські органи управління фізичною культурою і спортом працюють під повним контролем державного органу управління галуззю і виконують тільки представницькі функції щодо міжнародних спортивних організацій.

Список використаних джерел

1. Головне державне спортивне управління, або Головне спортивне управління. URL: <https://zh.wikipedia.org/zh-hans/%E5%9B%BD%E5%AE%B6%E4%BD%93%E8%82%B2%E6%80%BB%E5%B1%80> (дата звернення: 25.02.2023).
2. General Administration of Sport of China. URL: <https://www.sport.gov.cn/> (дата перегляду: 26.02.2023).
3. General Administration of Sport of China. URL: http://english.www.gov.cn/state_council/2014/09/09/content_281474986284050.htm (дата звернення: 2023).
4. General Administration of Sport of China. URL : <https://www.sport.gov.cn/n20001099/n20001263/c20193110/content.html> (дата звернення: 26.02.2023).
5. General Administration of Sport of China. URL : <https://www.sport.gov.cn/n20001099/index.html> (дата звернення: 26.02.2023).
6. Степанюк М. Їм не місце на тілі! Гравцям збірної Китаю наказали звести з тіла всі татуювання. URL : <https://fakty.com.ua/ua/>. (дата звернення: 27.02.2023).
7. Балабан, С. М. Публічне адміністрування сферою фізкультури та спорту: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Дніпропетровськ, 2012. С. 129.